

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Vákár L. könyv- és papírkereskedése Csíkszereda, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések és előfizetési díjak is küldendők.

— Telefon hívószám 20. —

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. ÉLTHES GYULA

Megjelenik minden szerdán.
Előfizetési ár: Egész évre 12 kor. (Külföldre 16 K.)
Félévre 6 kor. Negyedévre 3 kor.
Hirdetési díjak a legolcsóbban számítottak
Kéziratok nem adnak vissza.

Az új miniszterelnök.

Csíkszereda, június 12.

A politikában a gyors meglepetések idejét éljük. Károly király fiatal és sajátos egyénisége új fordulatot és irányt adott a magyar közéletnek. A meglepetések gyors egymásutánban követik egymást.

A közelmúltban Tisza István biztos bukására esküdtek az ellenzéki pártok, mikor egészen váratlanul megjelent az ifjú király kézírata, mely Tiszának és kormányának különösen meleg elismerését fejezte ki. A váratlan fordulat után mindenki meg volt győződve az országban, hogy Tisza István állása rendületlenül szilárd, melyről visszapattan minden támadás. Ez a hit sem tartott sokáig. Az általános, titkos választójogi kérdése akkor kényszerítette Tisza Istvánt távozásra, mikor e kérdést a legfelsőbb királyi kézirattal elintézték és a kormány maradását bizonyosnak lehetett hinni.

Tisza megmaradt a maga választójoga mellett, mely hite és rendíthetetlen meggyőződése szerint egyedül szolgálja az ezeréves magyar nemzet államfenntartó célját, a magyarság faji jellegét, tradícióit és meggyökeresedett hagyományait. Az események gyorsan követték egymást. A kormány távozott, a király a lemondást elfogadta és megkezdődött a kibontakozás a lemondás okozta nehéz és zűrzavaros helyzetből.

A kibontakozás útja nehezen volt megtalálható. Már már hosszúra nyúlt és a legnagyobb tájékozatlanságban hagyta a közvéleményt. Jellemző e tájékozatlanságra, hogy még az utolsó napon is az egész fővárosi sajtó, pártpolitikai tekintet nélkül, Wekerle Sándort emlegette egyedül komoly miniszterelnökjelöltnek. Délben még erősen tartotta magát a hír, délután 4 órakor pedig gróf Esterházy Mór, a fiatal alkotmány párti politikus, mint designált miniszterelnök hagyta el a budai várpalotát. A politikai pártok első pillanatban alig tudtak felocsudni meglepetésükből az ifjú gróf nevének hallatára.

Mire e sorok napvilágot látnak, gróf Esterházy Mór elnöklete alatt bizonyára már megalakult az új koalíciós miniszterium. Helyet foglalnak benne minden valószínűség szerint gróf Károlyi Mihály, Vázsonyi Vilmos, Földes Béla, gróf Apponyi Albert, gróf Zichy János, Sérényi Béla és még többen különböző pártállású ismert politikusok közül. Új tárcákat is kreálnak, számszerint négyet vagy hatot.

Az új és váratlan fordulat után egyelőre csak egyet szögezzünk le: a király ragaszkodását a 67-es alaphoz és kiterjesztését a magyar nemzet poli-

itikai jogainak. Ez lesz az az út, melyen Magyarország a jövőben haladni fog.

Az új miniszterelnök politikai programot még nem adott, de már a legközelebbi napokban programjáról tájékoztatni fogja a magyar nemzetet. Az érdeklődés az új kormány választójogi programja fele összpontosul, mely a forgalomba levő hírek szerint titkos és radikális lesz. Ha e hírek megfelelnek a valóságnak, a magyar nemzet két tábora fog a legközelebbi jövőben döntő csatát vívni: a konzervatívoké a radikálisokéval.

— Gróf Bethlen István kilépett az alkotmánypártból. Politikai körökben Esterházy programbeszédétől erős hatást várnak, különösen pedig a konzervatív és a radikális választójogi politikusok éles különválását. Ezen processzus már folyó hó 10-én este megkezdődött, mikor ismeretessé vált, hogy Bethlen István gróf kilépett az alkotmánypártból, azzal az indokolással, hogy Esterházy választójogi tervezete túl messzire megy és nincs elég tekintettel az erdélyi magyarság érdekeire.

Csíkszereda és Gyöngyös pusztulása.

Csíkszereda, június 12.

Az egyiket az orvul támadó ellenség, a másikat a legveszedelmesebb elem, a tüzvész pusztította el. Mindkettő szintizta magyar város, csupán a jellegben van különbség. Gyöngyös nagyobb és vagyonos, bora és buzája messze földön híres, Csíkszereda a magyarságnak legkeletibb védbástyája, intelligens székely lakossága szegény és számban kicsiny. Mindkettőnek pusztulása fájdalmas és elszomorító. Csíkszereda évszázadokon keresztül a magyar nemzeti államnak, az oláhság tengerében, törhetetlen előőrse volt, ő volt a megfigyelő és ő fogta ki a keletről jövő első támadást az ezeréves és egységes Magyarország ellen. A székelyek régebb kaszával és doronggal verték ki — saját erejükből — a mindig alattomos és lesben álló szomszédot, a most folyó világháboruban pedig a Csikvármegyéből kiegészülő 82. székely ezred volt az, mely a tömösi szorosnál ötszörös tuleróval szemben feltartotta az ellenséget, majd véres fejjel verte vissza Moldvába. Ma is ott áll és figyel a gránicon, a legelső között.

Az ország részvéte az újságokban meleg szavakban nyilatkozott meg, mikor az első hír megérkezett Budapestre, hogy a kis határszéli székely városkát az oláhok kirabolták és felgyújtották.

Rettenetes is a pusztulás, amit az oláh horda véghez vitt Csíkszeredában. A városnak fele teljesen leégett és másik felének minden ingó vagyona elraboltatott. Az orvul támadó és rövid időre betolakodott ellenségnek seholy

sem oly rémes a pusztítása, mint éppen e városban.

Lesújtó a csapás főként azért, mert a lakosság nagy része nemcsak hajlékát vesztette el, hanem ezekkel együtt az egész lakosság elvesztette minden ingó vagyonát, szarvasmarháit, sertéseit, lábas jószágát, élelmiszerkészleteit és összes lakás és gazdasági berendezését. Nem maradt egy párna, melyre lehajthassa fejét. A hitvány ellenség azért éreztette a kis székely várossal tehetetlen dühét, mert a hazafias érzésű lakosság egytől-egyig elhagyta a várost. A könnyűszerrel bevonuló ellenség egy teljesen kiürített, holt várost talált, melynek utcáin a gazdátlanul csatangoló állatok bögése fogadta.

Egyformán szörnyű a csapás, mely a két szintizta magyar várost, Csíkszeredát és Gyöngyöst érte. Az állam nem elég erős ahhoz, hogy a világháború nyomait és az elemi csapásokat saját erejéből eltüntesse. Mindkét város nagy mértékben rászorul a magyar társadalom oly sokszor megnyilvánult, ragyogó áldozatkészségére. Gyöngyös pusztulásának híre bejárta az országot és a hatalmas segítő akció, a hazafias magyar társadalom áldozatkészségéből, már eddig is százezreket hozott össze. Ugyanez az áldozatkészség nyilvánult meg a felvidéki elpusztított falvak ujjaépítésénél is, mely kerek 8 millió koronát eredményezett a társadalom filléreiből és koronáiból. De hány és hány háborus jótékony cél hozott össze milliókat, örökre márványtáblát emelve az igazi magyar áldozatkészségnek és testvéri szeretetnek.

Hála Istennek, az oláh horda pusztításai Erdélyben messze mögötte maradnak a Felvidék pusztulásának. Rövid ideig tartott pünkösdi királyságuk és amit végleg magukénak tartottak, tüneményes gyorsasággal veszítették el, nem maradván annyi idejük, hogy elpusztítsák a pár hétig megszállva tartott területeket. Volt ugyan kisebb méretű gyújtogatás itt-ott, a gránátok is tüzet okoztak több helyen, de megállapítható, hogy a számtalan ponton, tervszerűen felgyújtott Csíkszereda, a maga siralmas pusztulásával, egyedül áll az erdélyrészi ellenségjárta területeken. Van több községünk ugyan, mint például és első helyen Szepviz, továbbá Madófalva, Taplocza, Zsögöd, Bánkfalva, melyek az ellenség gyújtogatásaitól szintén sokat szenvedtek, de a kár számszerűleg mégis jóval kisebb, mint a teljesen ki is rabolt Csíkszeredában. Csikvármegye ellenség okozta káraitól ezuttal nem szólunk, bár köztudomású, hogy ez a legmagyarabb székely megye szenvedte a legtöbb kárt, mely ugyancsak rászorulna a társadalom segítő akciójára.

Az elmúlt ősszel, kevéssel az oláhok kivezése után, dr. Ujfalusi Jenő polgármester nyomban belátta, hogy az okozott károkat megtéríteni és a várost újraépíteni a társadalom segítőkeze és áldozatkészsége nélkül alig lehetséges. A polgármester és városi tanácskerő szóval fordult a társadalomhoz, megke-reste a vármegyét és városokat, hogy gyűj-

tést rendezzenek és hazafias adományaikkal járuljanak hozzá a székely város újjáépítéséhez.

Sajnos, ez a kérés szó, úgy látszik, nem volt elég nyomatékos, mert kevés visszhangra talált. — Szomorú még megemlíteni is, hogy mindössze szerény 8000 koronára rug az az összeg, mely Csikszereda város pénztárába, a társadalom adományaiból, egy félesztendő alatt befolyt.

Hazafias örömmel olvassuk nap-nap után, hogy a magyar társadalom mily nemesen cselekszik, mikor Gyöngyös tüzkárosultjainak juttatja nagy összegre emelkedett adományait. Óriási károkat okozott a tűz a virágzó városban, kötelessége a magyar társadalomnak, hogy segítőkészségét nyújtsa a szenvedőknek és hajlék alá juttassa a hajléktalanokat. Az ifjú királyi pár volt az első adakozó és első, ki letörölte a szenvedők könnyeit. Bizalmat és erőt adtak a csüggedőknek és mi meg vagyunk győződve, hogy Gyöngyös hamarosan újjáépül és helyreáll a virágzó gazdasági élet.

De Csikszeredáról megfélekedett a magyar társadalom. Alig tudjuk elhinni, hogy Csikszereda pusztulása iránt oly annyira közönyös lenne társadalmunk. A mi pusztulásunk még siralmasabb és kétségbeesőbb, mint Gyöngyös városáé. Tüzkárosultjaink nyolc hónapig ették a menekülés keserű kenyerét, egyrésze április óta van itthon, a másik része ma is távol idegenben félve tekint elpusztított szülőkebb hazája felé. Az a része, mely már itthon van, ma is hajléktalan, sőt kilátása sincsen, hogy közelebbről fedél alá jusson. A megmaradt férőhelyeket a katonaság igényli, a visszatért menekültek pedig jobbára a közeli falvak jó embereinél huzódtak meg, vagy jószívű embereknél zsufoltan szoronganak a város megmaradt részében. — Elvesztették marháikat, gazdasági eszközeiket; házukat és gazdasági épületeiket az ellenség gyújtotta fel és hamvasztotta el. Szomorú látvány, mikor elhamvasztott épületeiknek romhalmazát ássák, turják, hátha egy kis értékű ingóságukat vagy egy kedves emlékképet megtalálnak a romok között. Hiába izzad bele fáradságos munkájába, a tűz semmit sem kimélt meg számára.

Még egy másik fontos körülmény van, mi a pusztulást teljessé teszi. A jelentékeny összegű biztosításokból ugyanis, hadikárokról lévén szó, nem térül meg egy fillér sem. A lakosság szegény, jóformán csak saját munkajét adhatja, pénze nincsen, vagyona elpusztult, fiai határunkat védik.

Jól tudjuk, hogy a mi szavunk nem elég erős ahhoz, hogy a társadalom tekintetét és áldozatkészségét, ha csak rövid időre is, az elpusztult városra irányítsuk. De hallatni akarjuk szavunkat, hogy megértsék mások és tovább adva, céljához jusson.

A pusztulást ezuttal mi nem akartuk ecsetelni, részletesen beszámolt már arról a fővárosi és erdélyi sajtó. Lapunkban is számtalanszor rámutattunk a pusztulásra. A statisztika még elszomorítóbb képet nyújt. Ezuttal csak az eddigi eredményt szögeztük le, mely egy város felépítéséhez és gazdasági berendezéséhez alamizsnának is kevés.

Egy székely város megmentéséért emeljük fel szavunkat, mely megérdemli úgy az állam, mint a társadalom gondoskodását, sőt hazafias kötelességévé teszi mindkettőnek azt. (s. a.)

A ki 100 koronát jegyez: egy fegyvert ad az államnak, a ki 1000 koronát: egy gépfegyvert, a ki 10.000 koronát: egy ágyut. De mindnyájan előmozdítják a győzelem és a béke ügyét.
Arz, gy. t.

A háború.

Tehát augusztusban! Igen, akkorra várható az entente utolsó, visszavonhatatlanul legeslegutolsó általános offenzívája. Legalább így híresztelik a reményvesztett népeiket újabb illúziókkal hitegető entente kormányok. Nincs a világnak olyan könnyelmű adósa, aki értéktelenné bizonyult váltója prolongálását annyiszor merné kérni, ahányszor franciák, angolok és olaszok ismételten beigért általános támadásuk újabb elhalasztalásáért esedeznek.

Arra, amit még 1915 ben kilátásba helyeztek, se 16-ban, se 17-ben nem voltak képesek. Tavaszról nyárra, majd őszre halasztódott a központi hatalmakat megsemmisítéssel fenyegető akciónk, de az utolsó döntő mérkőzés, jóllehet egészen télen sem szünetelt a háború, mindezeidig elmaradt. Az angolok és a franciák ez idei kora tavaszi offenzívája eleinte úgy festett, mintha végre az entente is felkészült volna döntő csapásra, de mivel az olaszok ismét megkésték, az oroszok pedig a forradalom következtében képtelenek voltak a harc felvételére, a nyugati szövetségeseknek valóban nagyszabásúan előkészített közös támadása sem hozhatta meg az általános offenzívától várt eredményt. Azok a kisebb-nagyobb helyi sikerek, melyeket a franciák és angolok el tudtak érni, egyáltalán nem állanak arányban a hozott áldozatokkal és meg sem közelítik a kitűzött stratégiai célt.

Belpolitikai okokból s hogy időt nyerjenek az orosz hadsereg harci kedvének újabb feltámasztására és Amerikának is módot nyujtsanak segélyhadainak a nyugati frontra való elküldésére, Franciaország és Anglia kisebb nagyobb hévvel most is folytatja még a lényegileg már meghiusultnak tekinthető offenzívát, amely azonban apránként annyira elgyöngíti és elkedvetleníti a haderejüket, hogy az augusztusi offenzíva még az esetben sem biztatna jelentékenyebb sikerrel, ha addigra jelentékenyebb számú amerikai segélycsapatok érkezhetnének is a frontra és ha — ami még valószínűtlenebb — közben az oroszok is kedvet kapnának a harc folytatásához. Nyugodtan várhatjuk tehát azt a máris újból nagy garral bejelentett augusztusi általános támadást, mely ha be is következik, meg nem ronthatja katonai helyzetünket, ellenben igen könnyen eredményezheti az entente teljes elvérzését.

A tizedik isonzói offenzíva újabb csalódást szerzett az olaszoknak. A Triesztbe vezető utat Görztől északra és délre is hiába próbálták elérni. Boerovics mesés körültekintéssel, vitéz hadai pediglen hősi kitartással tartóztatták fel a kétségbeesés elszántságával előretörő ellenséget. Tizenkilenc napi elkeseredett viaskodás után, melyben az angol tüzérség nagykahéberű ágyúi is igen nagy szolgálatot tettek ellenségünknek, legyőztük a kimerült olaszokat. Megállítottuk őket, anélkül, hogy egyebet, mint az északi fekvésű Kuk-hegyet és Jamiano előtt elhúzódó déli árokhalozatot, elhódíthatták volna tőlünk. Ifjú királyunk, kit e veszedelmes, vérpárás napokban a magyar kormányválság nehézségei és az osztrák helyzet okozta gondok is nyomtak, hűséges hitvestársával együtt az olasz harctérsietett, hogy vezéreinek és katonáinak

haladéktalanul és szemtől-szembe kifejezze mélységes háláját csodálatraméltó magatartásukért.

Ófelsége a hadsereg bámulatos teljesítményeinek elismerésül átnyújtotta a tiz isonzói csata győzelmes vezérének a katonai Mária Terézia-rend parancsnoki keresztjét és egyuttal azt a parancsot, melyet historiai jelentőségeért teljes szövegében lapunk legutóbbi számában közöltünk.

Ez a királyi elismerés katonáink hősi hevületét felvillanyozta a legmagasabb fokig. Nagyszerű ellentámadással csapataink másnap visszafoglalták a Jamiano-tól délre fekvő magaslatokat, melyek május 23 án veszendőbe mentek és ez alkalommal több mint 10.000 olasz foglyot ejtettek és egyéb zsákmányt is szereztek.

A kudarcral végződő tizedik isonzói offenzíva holtakban, sebesültekben és foglyokban kegek 200.000 emberébe került Olaszországnak. Az olasz támadó erő megtört és egy augusztusi offenzívára csak az esetben gondolhatnak az olaszok, ha Anglia és Franciaország segélycsapatokat bocsátana rendelkezésükre a nyári támadásra.

Csakhogy az angolok és franciák már maguk is türelmetlenül várják az amerikai segítséget.

A brassói visszatelepítő bizottság székelyföldi akciója.

A Brassóban székelő visszatelepítő bizottság Erdély evakuált területein nagy igyekezettel dolgozik azon, hogy a visszatelepített lakosság a mezőgazdasági munkálatokat minden fennakadás nélkül végezhesse el. A vetési munkálatoknál ezt az igyekezetet teljes siker koronázta, amennyiben Brassó, Háromszék, Csik, Kisküküllő, Fogaras és Szeben megyékben az idén aránytalanul több földet vetettek be, mint a rendes békés esztendőknél. A visszatelepítő bizottság fáradozása most odairányul, hogy lehetővé tegye az eljövendő gazdasági munkálatok sikeres elvégzését, így többek között az aratási és cséplési munkálatokat is ezért az evakuált Székelyföldnek mezőgazdasági gépekkel való ellátása iránt teszi meg már most az előkészítő intézkedéseket. Ezzel kapcsolatban a visszatelepítő bizottságtól a következő információt kaptuk:

— Miután a vetési munkálatok sikeresen fejeződtek be, most azon fáradoznak, hogy az aratási és cséplési munkálatok ne találják kétségbeesetten az evakuált Székelyföldet. Ezért már most megbiztuk Wessel Leót, az állami gépgyár főtisztviselőjét, aki az erdélyi mezőgazdasági viszonyokkal tökéletesen ismerős, hogy állapítsa meg, hogy Erdélynek hol és mennyi gazdasági gépre van szüksége? Az oláh betörés folytán nagyon sok mezőgazdasági gép rongálódott meg, amelyeknek kijavitása, vagy kicserélése elsősorban mezőgazdasági érdek s ezt Wessel az állami gépgyár két szerelőjével, gazdaságról-gazdaságra járván, megállapítja és a visszatelepítő bizottság segítségével pótolja a megállapított hiányt.

— Különösen sok arató és cséplőgép vár kijavitásra, illetve pótlásra, miután az oláhok a gépszíjakat és sárgaréz alkatrészek legnagyobb részét magukkal vitték. A gépek pótlásán kívül még különösen üzemanyaggal, benzinnel, nyersolajjal és kenőanyaggal igyekszünk ellátni a székelyföld gazdáit, akik a bizottság segítsége nélkül a mai viszonyok között bizony nehezen juthatnának ezekhez a szükséges anyagokhoz.

— A gépvizsgáló bizottság az egész Székelyföldet bejárja és a hiányok pótlására azonnal megteszi a szükséges intézkedéseket. Még sok idő választ el bennünket az aratástól és a csépléstől, de ezt az időt a gépek pótlására fogjuk felhasználni, hogy a nyári munkaidő a sokat szenvedett Székelyföldet teljesen felkészülve találja az aratásra. Ha az idő kedvez, akkor kijelenthetem, hogy a Székelyföldön még alig volt olyan nagyszerű aratás, mint az idén lesz.

Pályázat hadiözvegyek és árvák részére.

A honvédelmi miniszter pályázatot hirdet, mely szerint a Wolfner Gyula és társa cég által létesített alapítvány kamatjövödelméről a kir. születése napján, augusztus 17-én a harctéren elesett vagy a hadifáradalmak folytán meghalt hivatásos honvédtisztek és honvédtisztviselők özvegyeit és árváit 600-tól 1200 koronáig terjedő egyszeri segélyben részesíti. Az alapítványi kamatjövödelmeknek egy negyede a hetedik és ennél alacsonyabb rangosztályba tartozott tisztek és tisztviselők özvegyeinek és árváinak van fenntartva. A mellékletekkel együtt szabályszerű bélyeggel ellátott folyamodványok legkésőbb folyó évi július hó 15-ig nyújtandók be annál a póttestparancsnokságnál, melynél a férj vagy atya legutóbb szolgált. A folyamodványokhoz melléklendő.

1. a házasságkötést igazoló anyakönyvi kivonat,
2. hatósági bizonyítvány, mely szerint az özvegy férjétől törvényesen elválva nem volt és újból házasságra nem lépett,
3. az árvák születési és iskolai bizonyítványai,
4. nyomorék vagy keresetképtelen árváknál orvosi bizonyítvány, valamint
5. a folyamodó vagyoni állapotáról hatósági bizonyítvány annak feltüntetésével, hogy az özvegy, illetve az árvák élveznek-e valamely alapítványi ösztöndíjat, díjmentes ellátást, vagy sem.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Meghosszabították a hadikölcsön határidejét.** A VI. magyar nemzeti hadikölcsön jegyzésének határidejét június 26-ig meghosszabították. Aki még nem jegyzett, siesen eleget tenni hazafias kötelességének. A jegyzések eddigi eredménye biztosítja a hatodik hadikölcsön fényes sikerét.

— **Pénzügyi kinevezések.** A király Schuster Olivér királyi tanácsosi címmel felruházott pénzügyi tanácsos, csikszeredai pénzügyigazgatónak a VI. fizetési osztály jellegét adományozta.

— A pénzügyminiszter dr. Daczó Mózes csikszeredai pénzügyi fogalmazót, jelen állomáshelyén való meghagyása mellett a IX. fizetési osztályba pénzügyi segédtitkárrá, dr. Szörtsey László pénzügyminiszteri fogalmazó-gyakornokot, a csikszeredai pénzügyigazgató-ságnál, jelen állomáshelyén való meghagyása mellett, a X. fizetési osztályba ideiglenes minőségű pénzügyi fogalmazóvá kinevezte.

— **A bíróság köréből.** Az igazságügy-miniszter dr. Szabó Alajos csikszeredai kir. törvényszéki bírót saját kérelmére a nagyszabasi kir. törvényszékhez, Berze Árpád csikszentmártoni járásbíró saját kérelmére a csikszeredai kir. törvényszékhez helyezte át.

— **Házasság.** Zakariás Andor földbirtokos eljegyezte Uhr Gizikét Brassóban.

— **A tanügy köréből.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Cseh Arnold gyergyószentmiklósi állami főgimnáziumi rendes tanárt az aranyosmaróti állami főgimnáziumhoz áthelyezte.

— **Kirendelés.** A pénzügyminiszter a gyergyói hadikárfelvévő bizottságba az akadályozott Scultéry László kataszteri főmérnök helyett Zarubay István kataszteri mérnököt rendelte ki.

— **A hadikárok megtérítése.** Illetékes helyről a Brassói Lapok budapesti munkatársát a következők közlésére hatalmazták fel:

— Nyomban a hadikárfelvételek megtérítése után, ami még hosszabb időt vesz igénybe, meg fog történni a megállapított károk kifizetése. Egyelőre azonban még nincsen eldöntve az a kérdés, vajjon a károsultak végkielégítést kapnak-e káruk egy nagyobb százalékában, avagy egyelőre csak bizonyos százaléknál előleget kapnak és a kár kifizetésére csak később kerül a sor. Bizonyos mindenesetre az, hogy semmi ok sincsen annak a feltevésére, hogy az új kormány, bármely pártirányzatot képviseljen is, ne a legméltányosabb álláspontot foglalja el az erdélyi károsultakkal szemben. Most már csak az volna a fontos, hogy a hadikárok gyorsabban tárgyalassanak, mert sajnos, vármegyénkben lassan haladnak.

— **Brassó felszabadítója hősi halált halt.** Tanárki Béla cs. és kir. vezérőrnagy, az 51. honvéd gyaloghadosztály parancsnoka, a hadijelvényekkel és kardokkal díszített II. és III. osztályú katonai érdemkereszt, a Lipórend és III. osztályú vaskorona-rend tulajdonosa, Nagykőrös város díszpolgára, a Nagykőrösi Gazdasági Egyesület dísztagja, a harctéren szerzett betegségeiben félelmi szenvedés után e hó 4-én 57 éves korában a Magyar Vöröskereszt-Egylet budai Erzsébet-kórházában meghalt. A holttestét e hó 6-án, szerdán délután 5 órakor szentelték be és szállították Nagykőrösre, ahol nyugalomra helyezték.

— **A közlekedési hivatal elnöke.** Az Országos Közlekedési Hivatal új elnökül, a lemondott Kürthy báró helyébe, Szeberényi József és Bartha Béla vezérkari alezredes a legkomolyabb jelöltek. Bartha Béla alezredes vármegyénkben sűrűn megfordul, a tavaszi gazdasági munkálatok elvégzését nagy körültekintéssel és gondossággal irányította és a katonai erő rendelkezésre bocsájtásával gazdáinknak megbecsülhetetlen szolgálatokat tett.

— **A Csikszeredai Takarékpénztár Részvénytársaság** a negyedik hadikölcsön-nél jegyzett és még ki nem szolgáltatott kötvényeket a menekülés alkalmával a Magyar Általános Hitelbank budapesti főintézeténél helyezte el órzési letétbe. Ezen kötvényeket az intézet most lehozatta, s azt a pénztári elismervények visszaszolgáltatása ellenében, a jegyzést eszközölt üzletfeleinek kiadja.

— **A polgári távbeszélő forgalom megnyitása.** Immár tizedik hónapja, hogy a polgári távbeszélő szolgálatot katonai okokból megszünt. A közigazgatás működésének megkezdése óta nagy hátrány volt a távbeszélő hiánya, mert a postai közlekedés sokkal lassabb és bizonytalanabb, mint rendes körülmények között. Vármegyénk vezetőségének fáradozása most végre meghozta a kívánt eredményt. Ertesülésünk szerint ugyanis a polgári távbeszélő szolgálat, egyelőre korlátozott mértékben, mai napon helyreállított. A távbeszélő forgalomba bekapcsoltattak a vármegyei központok és más hivatalok, továbbá a két város polgármesterei és járásek főszolgabírái. Egyelőre ez is nagy előnyt jelent. Mihelyt a katonai helyzet megengedi, a polgári távbeszélő forgalom újból a maga teljességébe visszaállítatik.

— **Alapítvány a csikszeredai polgári leányiskolánál.** Ifj. Farkas Imre pénzügyi számvizsgáló boldog emlékü felesége, néhai Novotny Mariska, mint a csikszeredai községi polgári leányiskola 33 éven át volt rendes tanítónője emlékére, a VI. magyar nemzeti hadikölcsönre 500 koronát jegyzett és a 6%-os kötvényeket alapítványképpen a csikszeredai polgári leányiskolának ajánlotta fel. Az alapítvány címe: „Novotny Mariska alap” és évi 30 korona szelvénykamatai évenként az iskola arra legérdemesebb három növendékének egyenlő arányban jutalmul osztandó ki és pedig olyképpen, hogy a jutalmakat a számtanban, kézimunkában és magaviseletben legérdemesebb római katolikus növendékek nyerjék el. A nemes alapító a régi, jóbírnevű iskola egyik legérdemesebb tanítónőjének emlékét örökíti meg hazafias és nevelő hatású jótékony alapítványával. Az alapítvány tőkejét alapító a vármegyei magánjavak pénztáránál már letétbe helyezte és az alapító levél jóváhagyás végett a kir. tanfelügyelő útján felterjesztetett a vallás és közoktatásügyi miniszterhez.

— **Kitüntetések.** A király Balog Elek, a 29. népfelkelő gyalogezrednél beosztott népfelkelő főhadnagynak az ellenség előtt tanúsított vitéz és eredményteljes magatartása elismeréséül a Vaskorona rend 3. osztályát a hadidíszítmennyel és a kardokkal adományozta. Karda Béla, a 24. honvédgyalogezredhez beosztott népfelkelő hadnagynak a legfelsőbb dicséret elismerés (Signum laudis) a kardok egyidejű adományozása mellett tudtul adatott. A 2. osztályú ezüst vitézségi érmet adományozták Kovács Lajos, Bedő Albert, Kovács Sándor tartalékos hadnagynak, a m. kir. 24. honvédgyalogezredben.

— **Érdekes hadikölcsönjegyzések.** Erbejdinger német hadnagy, a frontunkon harcoló német csapatok kötelékébe tartozó sósteleki parancsnok, gyönyörű példáját szolgáltatta a szövetségi hűségnek. A harcban edzett, vitéz német tiszt ugyanis fáradhatatlan buzgalommal serkentette a gyepecsei, kósteleki és sósteleki

telepek lakóit a VI. magyar nemzeti hadikölcsön jegyzésére. Fáradozásainak meg is lett az eredménye, mert ő maga rövid pár nap alatt 10,000 korona készpénz jegyzést vett fel a telepek szegénysorsú kisembereitől. Az elért szép eredményt különösen értékesé teszi az a körülmény, hogy a jegyzett 10,000 koronát negyvenegyen jegyezték és csupa 50—100—200 koronás tételből áll. A derék német tiszt, ki ragyogó példáját szolgáltatta a szövetségi hűségnek, tegnap fizette be az összeget az Agrár Takarékpénztár fiókjánál, hol a jegyzések összege ezideig 428,300 koronát tesz ki.

— **Kegyelet egy ismeretlen hősnök.** A világháború titáni harcában ősi vitézség- és erőlyel küzd nemzetünk. Fiai életük vérével írják fel hős tetteiket a világtörténelem lapjaira. A dicső tettek nyomról-nyomra ismeretesek és hangosan hirdetik a magyar katonai dicsőségét, a hősök neveit azonban igen gyakran az ismeretlenség homálya fedi. Sokan tűntek el a véres háború folyamán, kikről sem a hadvezetőség, sem barátai nem tudnak semmit. — Egy ilyen ismeretlen hős hullájára talált Dobál Gergely gyimesloki nagykereskedő a napokban a Gyimesbe vezető út mentén a gyimes-völgy torkolatánál — Fügésteleken, a hol az alig elhantolt hős katonának feje kilátszott a földből. Dobál hazafias kötelessége érzésében bejelentette az illetékes hatóságoknak az esetet s egyben áldozatkészséggel gondoskodott az ismeretlen hős hullájának illó módon, méltó tisztességgel való eltemetéséről. Folyó hó 6-án a legközelebbi Stations-Commandó kiküldöttjének jelenlétében a katonák a hullát kiásták és hőshöz méltó új sirba tették. A hullát beszentelését Kovács Mihály esperes, szépvízi plebános végezte. A hős ismeretlen, mert szakközeg hiányában nem volt senki, a ki az oszlásnak indult hullának még ép ruháját felnyitja és az esetleg található iratokból a hős nevét megállapítsa. A hős hulláját tekintve középterműt erős férfi volt, ruhája után ítélve zászlótól lefelé altiszt lehetett. — A hős dicső halált hazáért, a honfiai érzés pedig meghozta a kegyeletáldozatát a hősnök. Hála és elismerés mindkettőért!

— **Egy orosz hadifogoly csikszeredai ügyvéd előadása Tisza Istvánról.** Csita Pescankából érkezett hadifogolytábori levelezőlapon kaptuk ma a következő érdekes tudósítást: Sándor Gábor dr. csikszeredai ügyvéd, a ki ez idő szerint Oroszországban hadifogoly, Csita Pescankában, az ottani tudományos egyesületben mintegy 2800 főből álló hallgatóság előtt előadást tartott Tisza István grófról, a melyet nagy tetszéssel fogadtak. Igen szép, költői képletekkel és hasonlatokkal színezett előadásban ismertette Tisza István gróf emberi kiválóságát, hazafiságát és világtörténelmi nagy szerepét.

— **Kinevezések.** Kovács Lajos 82. gyalogezredbeli hadnagyt főhadnaggyá, Kovács Béla 82. gyalogezredbeli egy éves önkéntest zászlóssá nevezték ki. Mindketten résztvettek a 82-esek ádáz harcaiban, az oláhok kiverésében és vitézségükért több igen szép kitüntetésben részesültek. Az ifjú tisztek testvérek és Kovács Antal csikszentmiklósi ny. igazgatótanítónak fiai.

— **Pályázat az államvasutakhoz.** A m. kir. államvasutak a háború tartama alatt a kereskedelemügyi miniszter engedélyével — forgalmi díjok növekedésül 18-ik életévüket még be nem töltött, érettségi vizsgát tett ifjakat is alkalmaznak. Ily ifjak folyamodványukat — születési és érettségi bizonyítvánnyal felszerelve — a magyar királyi államvasutak igazgatóságánál (Budapest, VI. Andrássy-ut 73) adhatják be. Az alkalmasnak talált folyamodókat 18-ik életévük betöltéséig, illetőleg a vasuti szakvizsgák letételéig, kizárólag tanulás és kiképzés céljából fogják foglalkoztatni és lehetőleg eddigi lakhelyükön levő állomásokra fogják azonnal beosztani, hogy továbbra is szülői ellátás alatt maradhassanak. A növendékek 18-ik életévük betöltésével rendszeres vasuti alkalmazottakká, forgalmi díjnokokká válnak. Budapest, 1917. évi június hó 8. A magyar királyi államvasutak igazgatósága.

Mindenki teljesítse kötelességét és jegyezzen a hadikölcsönre.

— **Önkéntesek belépése a hadseregbe.** A honvédelmi miniszter a hadügyminiszterrel egyetértőleg rendeletet bocsátott ki az ismételt pótszemle alkalmával népfelkeltési szolgálatra alkalmasnak talált és az egyévi önkéntesi karpaszomány viselésére feljogosított 1867—1871. évi születésű népfelkeltésre kötelezetteknek, nemkülönben a kivételes szemle alá vont és az egyévi önkéntesi karpaszomány viselésére feljogosított 1867—1893. évi születésű népfelkeltésre kötelezetteknek a háború tartamára a közös hadseregbe és a honvédségbe való önkéntes belépésére és csapattest választására vonatkozólag. Ez a rendelet 11948/eln. B. szám alatt a „Budapesti Közlöny” folyó évi június 7-iki számában lett közzétéve. A rendelet részletesen szabályozza a felvételi kérvény felszerelésére és benyújtására, valamint a felvételi engedély megadására vonatkozó rendelkezéseket, megállapítja az egyes különleges fegyvernemekhez tartozó csapattestekbe felvehető számát, amely rendelkezések közül kiemelésre különösen érdemes az, hogy csapatválasztási joggal csak az bir, aki magát a választott csapattestbe egy nappal a születési évfolyamába tartozó népfelkeltésre kötelezettek bevonulására nézve megállapított határidő előtt önkéntes belépés útján felavattatja, továbbá hogy a közös hadseregnél a felvételi engedély megadása — a gyalogságot, vadászcsapattesteket és az egészségügyi csapatokat kivéve — a katonai parancsnokságokra van bízva, s hogy ezek a felvételi kérvények felett 1917 június 18-tól kezdve fognak határozni. A lovasságnál, a tüzérségnél és műszaki csapatoknál férő helyek 1917 július 31-ig olyanoknak is adományozhatók, akiknek felmentése időközben megszűnt. A honvédségnél a helyadományozás joga az illető póttest parancsnokságát illeti.

— **„Épület befejező munkák”** címen Schoditsch Lajos felső építő ipariskolai szaktanár jeles munkát írt, mely mint házagptóló könyv közérdeklődésre tarthat számot. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara a legmelegebben ajánlja a könyvet az érdekeltek figyelmébe. Budapesten a Korvin Testvérek vállalati kiadása; ára 2 korona 50 fillér.

— **A Belgiumban a háború előtti időből fennálló követelések a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara értesítése szerint bejelenthető irásban a brüsszeli főkormányzóságnál működő közigazgatási főnöknél (Verwaltungschef bei dem Generalgouverneur in Belgien, Brüssel.)** Azok helyessége vizsgálat tárgyává tételük, kiegyenlítésére azonban csak akkor kerülhet sor, ha arra az anyagi eszközök rendelkezésre fognak állani.

— **A festő, gyakorlati kézikönyv** diszítő festők, címfestők, mázolók, fényezők és aranyozók számára, **Bogdanffy Pály Erik** által írt könyvet a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara melegen ajánlja az érdekeltek figyelmébe. A 160 oldalra terjedő könyvből sok tanulság meríthető. Budapesten a Korvin Testvérek vállalati kiadása. Az ára: 1 korona 50 fillér. Bármely könyvkereskedő útján beszerezhető.

— **Ecetek és ecetszeszek megvizsgálata.** A kolozsvári m. kir. állami vegyvizsgáló állomás arról értesítette a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamarát, hogy a gyártók által a kereskedelem útján forgalomba hozott ecetek, ecetszeszek illetőleg ecetsavak igen gyakran hangyasavat, kénasavat s más az egészségre káros anyagokat tartalmaznak.

Igen ajánlatos, hogy a kereskedők rendelkezéseiket valamely hazai vegyvizsgáló állomás által megvizsgáltsák, mert az üzletekben hivatalos vizsgálatok tartatnak s ezzel elkerülhetnek minden kellemetlenséget. Vizsgálatra 1/2 liternyi minta küldendő be.

— **Bevonják a 10 filléreseket is.** Legközelebb rendelet jelenik meg, a mely kötelezővé teszi a tíz filléres nikkelt pénzek beszerzését. Az új tíz filléresek szintén vasból lesznek, mint a huszfilléresek s már forgalombahozatalra készen állnak a pénzverő műhelyekben. A Károly király arcképével ellátott új ezüst-pénzek csak ösz felé kerülhetnek forgalomba.

— **A ranglétra.** A fronton megjelenő litografált újság, A 30-asok (a harmincadik honvéd gyalogezred hadilapja) írja a következő kedves apróságot: Csöndes védőállásban persze nagy gondot fordítanak a legénység iskolázására. Így a napokban iskolát tart az öreg népfelkelőkkel egy viharedzett káplár. S magyarázza a rangfokozatokat így: — Most katonák vagytok. Itt más rend van, mint odahaza. Más a rang is. Itt az ur a kápláron kezdődik. A káplár olyanforma ur itt, mint odahaza civiléletben teszem a főszolgabíró. A szakaszvezető már akkora ur, mint civileknél a főispán. Az őrmester ur rangja megfelel a miniszterének. A törzsőrmester pedig, — a káplár egy pillanattig gondolkodik — a törzsőrmester ur, — ejh, akkora rang már nincsen is civilben.

— **Céllövő próbák ivás közben.** Hogy az alkoholfogyasztás mennyiben befolyásolja a lövés biztonságát a célzásban, erre nézve érdekes kísérleteket folytattak a bajor csapatoknál. Husz lövészből husz lövész több mint harmincezer lövést tett, miközben szeszest italokat ittak: az eredmény a találatok átlagában folytonos csökkenést mutatott. A legfeltűnőbb volt az alkohol káros hatása az ivás után huszonöt-harminc perccel, holott egy liter sörnél több nem jutott egy-egy emberre. A katonák meg voltak győződve arról, hogy sokkal biztosabban lőnek, mint máskor, holott alkohol élvezete mellett tizenkét százalékkal kevesebb volt a találatok száma, mint szeszest italok nélkül.

— **A brassói csendőrkörület köréből.** Pálffy István, brassói VII. számú csendőrkörületbeli csendőrtörzsőrmester a megejtett felülvizsgálat alapján, mint „jelenleg-szolgálatkeptelen”, hat hó tartamára az ideiglenes nyugállományba helyeztetett. — Az ellenség előtt elesett Sztás András alőrmesternek, továbbá Malmási Miklós 1. osztályú és Laczkó Sándor 2. osztályú őrmestereknek, a brassói VII. sz. csendőrkörületben, az 1. osztályú ezüst vitézségi érmet; az ellenség előtt elesett Szalai Vince, továbbá Ambrus Karoly csendőroknak, Bokor Jakab járásőrmesternek, Gálfi Ferenc 1. osztályú őrmesternek, Gallai József alőrmesternek, Simó János 1. osztályú őrmesternek, Vida Benedek, Albert Ferenc, Barabás András, Sütő István alőrmestereknek, Mocsári Lajos, Ditrich Géza, Ratz János népfelkelő tizedeseknek, beosztva a brassói VII. számú csendőrkörülethez, Kötő István, csendőroknak, Juhász István népfelkelőnek, beosztva a VII. számú csendőrkörülethez, Szóke Zakariás, Szabó Tamás, Józsa László, Bedő Miklós al-

őrmestereknek, Szabó János, Biró János csendőroknak, Szabó József, J. Borsik Pál, Kiss János, Kiss Domokos járásőrmestereknek, Szakács János 2. osztályú őrmestereknek, Bartha János alőrmesternek a 2. osztályú ezüst vitézségi érmet adományozták.

Szerkesztői üzenetek.

Ij. B. J. Beküldött versén meglátszik, hogy e nembem első. Kérésének eleget tettünk: se meg nem botránkoztunk, se falra nem másztunk. Csupán a papirkosárba tettük szép csendesen, észrevétlenül, hogy senki se lássa, senki se olvassa. Enyhitse csalódását az, hogy gondolatai hazafias magyar érzéstől duzzadók.

Egy olvasó. Beküldött tárcáját készséggel közöljük, de kérnünk kell nevének közlését, mert névtelenül beküldött cikkeket — sajnálatunkra — nem közölhetünk. A cikk íróját csak szerkesztőnk tudja, a nyilvánosság számára titok marad.

Eladó egy gőzeséplőgép
id. Péter Györgynél Palfalván,
(Csikmegye).

Eladó Csikszeredában a Főtéren, a város legforgalmasabb helyén Szultán Gergely örökösei tulajdonát képező

KÖHÁZ

mely áll három üzlethelyiségből és egy családnak való lakhelyiségből. — Értekezni lehet özv. Kiss Károlynéval, Nagyvárad, Kőrös-utca 21. szám.

Két vagon asztali és 2 vagon csemegebor
jutányos árban eladó
Hann Leonhárd kádármesternél
Szászsebes (Erdély). 3-3

Kiadó lakás. Csikszeredában, Kosuth Lajos utca 41. szám alatt egy emeleti lakás: 4 szoba, konyha, éleskamra, pince és közös padlás; egy földszinti lakás: 1 üzlethelyiség, 2 szoba, konyha, 2 éleskamra, pince, közös padlás, azonnal kiadó. Ajánlatok Köllő István címére Lugoson kir. pénzügyigazgatóságnál címezendők. 3-3

Kereskedők figyelmébe!
Viszonteladásra áruk, nagy választékban beszerezhető
Vákár L. üzletében, Csikszereda.

ÉRTESÍTÉS! Tisztelettel van szerencsém értesíteni Csikszereda város és vidéke igen tisztelt vevő közönségét, hogy Pototzky Pal ur volt üzlethelyiségében, a Főtéren **férfi- és női-divat-üzletet** nyitottam. — S minden igyekezettel azon leszek, hogy a mai viszonyokhoz mértén a n. é. közönség igényeit kielégíthessem. Becses pártfogásukat kérve, maradtam kiváló tisztelettel **Jakab István Csikszereda.**